

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četr leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odgovori. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettirvste za enkrat 48 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Krpan in Brdavs.

Znan je našim ljudskim čitateljem kmetski orjak, Martin Krpan. Tega velikana sreča nekoč sam cesar in vidi, kako ta Krpan prime z rokami svojo seljo otovorjeno kobilico in jo postavi na stran, da se cesar lahko pelje mimo. Ko pa prilomasti na Dunaj sam nepremagljivi Brdavs, ki ogroža mesto, cesarski dvor in dunajsko prebivalstvo. Nikdo se ne more postaviti temu Brdavs po robu, da bi ga premagal in pobil. V skrajni stiski in v največjem strahu se spomni cesar na Martina Krpana od Sv. Trojice na Krajnskem. Pošlje po njega, Krpan pride na Dunaj, premaga Brdavs in nato prosí sam da ga pošlje nazaj domov na Krajnsko.

To je pravljica, ki pa lepo opisuje razmerje med kmetskim ljudstvom in državno oblastjo in vlado. Staroavstrijska vlada je poznala orjaka, kmetskega Krpana le tedaj, ako ga je rabila v slučaju nevarnosti — vojske, ali v svojih denarnih stiskah pri izvijanju davkov. Pravljica o kmetskem velikanu Krpanu se ponavlja tudi sedaj v Jugoslaviji, osobito pri naši sedanji demokratično-socialistični vladi. Beogradska in ljubljanska vlada poznate kmetskega Krpana le pri naboru vojaštva in pobiranju davkov, glede kmetskih pravic in postav, ki bi bile v dobrobit kmeta, pa ga tiščijo vedno kot cesar Krpana iz Dunaja le nazaj na deželo brez pravic in nagrade za vojaško in denarno pomoč iz kmetskih žepov.

Koliko da je naši vladi za kmeta, za njegovo pravo in dobrobit, nam dokazuje razpust vseh občinskih zastopov.

Edina vlada, v kateri je bil zastopan kmet, v kateri se jim lahko posluževal kmetskih pravic, so bile naše občine po deželi. Kmeto ljudstvo se je v občinah upravljalo samo v vseh zadevah, ki jih prepušča ustava občinam. In to ljudsko svobodo in samoupravo hoče odstraniti sedanja vlada in podvreči samoupravo občin vladini volji.

Naša demokratično-socialistična vlada je že ukinila vse samoupravne občine po Hrvaški in Slavoniji ter jim usilila svoje gerente. To, kar se je zgodilo s hrvatsko-slavonskimi občinami, zgodilo se bo tudi z našimi kmetskimi v Sloveniji. Saj predsednik ljubljanske vlade dan na dan razpušča razne občinske zastope in upostavlja gerente po svoji lastni volji in demokratičnem okusu. Gotovo v najkrajšem času bodo razpuščeni vsi občinski zastopi in zavladali bodo nad kmetskimi občinami gerenti po mišljenju doktor Zerjava in beogradskega demokrato-socialistov.

Z upostavo gerentov bo izginila samouprava občin in kmetske občine bodo plesale po postavah, ka-

tere jim bodo narekovali liberalci in socialisti. Nove občinske volitve so bodo vršile po novem volilnem zakonu, katerega bo izdelala in uveljavila naša beogradska vlada brez volje ljudstva, brez parlamenta, katerega menijo odgoditi za dva meseca.

Pri tem očitnem kršenju kmetskih pravic in svobode pri občinski samoupravi bo treba Krpanove pesti in moči, ki bo pognala iz občinskih odborov vse Brdavske: liberalce, samostojne in socialiste. Mislimo, da je v našem kmetskem ljudstvu dovolj Krpanove moči, naš Krpan se ne bo pustil premagati, si odvzeti pravo in svobodo, četudi mu grozijo razni Brdavs iz Beograda in Ljubljane.

Občine so podlaga in temelj vsej državni zgradbi. Radi tega je tudi sveta dolžnost vseh naših kmetskih pristašev, da spravijo pri novih občinskih volitvah v občinske zastope le naše moze, ki imajo čut in smisel za kmetske pravice in ljudski dobrobit. Toraj na dom in plan naši vrli kmetski Krpani, gre za občinsko samoupravo, voljo ljudstva in ljudsko vlado v občinah! Dosedaj je premagal naš slovenski Krpan nešteto avstrijskih Brdavs, ki so ga hoteli ubiti in uničiti v dobi svetovne vojne, mislimo in smo prepričani, da našega krščanskega katoliškega in narodno osvobojenega Krpana ne bodo zmogli jugoslovanski Brdavskeji kakor: Pribičević, Kramar, Kristan in krajnski Zerjav.

Kdo ima pravico do otrok?

Novi šolski načrt popolnoma prezira sodelovanje starišev in Cerkev pri vzgoji otrok in izroča vso oblast nad šolsko mladino državi. Država nastavlja učitelje, lahko tudi brezverske, država daje celo o verskem pouku predpise, stariši naj samo plačujejo. Cerkev pa naj z njimi vred molči. Toda čegav je v prvi vrsti otrok? Kdo ima prvo pravico do otrok? Brez dvoma stariši, potem Cerkev in potem šele država!

1. Stariši. Stariši, oče in mati so dali otroku življenje, otrok je meso od njihovega mesa, kri od njihove krvi! Starišem, je Bog dal prvo dolžnost, da morajo otroka rediti in ga vzgajati. Skrb za telo in izobrazbo duha, za versko in нравno vzgojo otrok, pa tudi za časno blaginjo je najvažnejša in najstrožja prostiti. To je tako jasno, da za slabo vzgojo vsakdo najprej dolži starše. Ker pa imajo stariši pred vsemi drugimi dolžnost skrbeti za otroka, imajo tudi pravico, da oni določujejo, kakšna bo vzgoja otrokova. Te pravice jim ne, more nihče krati, tudi dr-

žava ne! Le ko bi stariši svoje dolžnosti ne izpolnjevali, bi smeli in morali drugi skrbeti za dete. Po novem šolskem načrtu morajo stariši sicer nositi vse stroške za zgradbo šole in učiteljskih stanovanj, za dolžnost staršev. Te dolžnosti jih ne more nihče opopravljanje, za kurjavo, ki jo rabijo šola in učitelji, za plačo šolskih slug, stariši morajo dati na razpolago tudi zemljišče za šolo in šolsko dvorišče ter igrišče, za šolski vrt itd. Toda besede pri šoli stariši nimajo nobene! Saj ima krajni šolski svet, kjer so še stariši zastopani, samo pravico, da se posvetuje, kako bo šola plačeval in vzdrževal. V okrajnem šolskem svetu imajo stariši čisto malenkostno zastopstvo, v pokrajinskem (deželnem) šolskem svetu pa sploh nobenega!

2. Cerkev. Za stariši ima prvo pravico do otrok Cerkev. Namen Cerkve je, da skrbi za večni blagor ljudij, večna sreča pa je odvisna od versko-nravnave vzgoje. Cerkev ima torej dolžnost in pravico, da vodi neodvisno od države verski pouk in versko vzgojo. Pri pouku v svetnih predmetih pa bristojta Cerkvi oblast nadzorovati, kolikor je to potrebno, da se čuva vera in нравnost. Cerkev ima pravico, paziti na to, da bo soglasje med šolo in katoliškim naukom; ima tudi pravico prepovedati vernikom, da ne pošiljajo otrok v protiverske šole; tudi ima pravico zahtevati, da v šolah za katoliško mladino ni učiteljev, ki bi bili nevarni veri ali нравnosti, in da katoliški otroci ne rabijo knjig, ki se ne ujemajo z nauki katoliške vere.

Novi šolski načrt proglašja neodvisnost šole od Cerkve. Duhovnike kot zastopnike Cerkve izključuje iz vseh šolskih odborov ali svetov: iz krajnega, okrajnega, deželnega; tudi pri ministrstvu prosvete Cerkev nima nobenega zastopnika. Cerkev je vržena iz šole.

Gotovo ima tudi država svoje pravice v vzgoji, dasi ne prve; saj je otrok tudi član države. Državi je glavni cilj časna blaginja narodov. Časna blaginja pa je zavisna tudi od tega, kako so državljani vzgojeni, kakšno je njih нравno življenje in njih izobrazba. Država ima pravico zahtevati, da si vsi državljani osvoje neko mero znanja. Zato država lahko sili starše, da pošiljajo otroke v šolo, če jim drugače ne oskrbe pouka. Država ima pravico, da nadzoruje šolske stavbe, če ustrezajo zahtevam zdravstva, če so dosti prostorne, zračne, svetle, po zimi dosti tople, varne pred ognjem. Ne more in ne sme pa država staršem in Cerkvi krati njih pravice do vzgoje, in sama brez staršev in brez Cerkve vzgajati mladino. Ne more in ne sme staršev siliti, da bi pošiljali o-

LISTEK.

Uroš Golec.

Posvečuj praznik!

[Konec.]

Pretepača nista jenjala, dokler ni bila plesna izba izpraznjena kot bi jo pometel z metlo. Še le po splošnem begu je pognal Včesna Bertla iz rok na dvorišče in odložil Štefan svoj stolec. Jeza je borceca vidoma padala in kopnela, hladilo in razblinjalo jo je maščevanje, ki se jima je prav dobro obneslo.

Včesna si je obrisal čelo, ki je bilo vse krvavo vsled udarca Štefanove pete in vsled krvi po licu se je vnel prepir med bratoma. Včesna je valil vso krivdo na Štefana, kakor že nekdanj Adam na Evo in ne vem, če bi še ne bil njega premikastil, da se mu ni pravočasno umaknil iz krčme.

Kako je pa sam ostavil usodepolni „bal“ in hodil proti domu, ni nikomur zaupal. Le toliko je znanega, da je še doma prav trdo ozmerjal hčerki in koval ter pribijal v zvezde pamet in razum svoje žene, ki je čuvala med zabavo dom. Jeza in vinski duh sta ga zazibala v sicer nemirno, a dolgo spanje.

Pri svitu solnce ga je gledala žena v strahu

in trepetu, ker je bil ves okrvavljen in zatekel v lice.

V jutru so se pa jeli oglašati sosedje, se pritoževali nad Včesno podivjanostjo in mu grozili s tožbo pri sodnji.

Ko se je naš veseljar prebudil, se je dolgo otipaval po glavi, predno se mu je toliko zaobrnilo na prave, da je spoznal pred seboj kupček razvalin še včeraj tako mogočne stavbe dobrih sklepov. Ni vzdihoval vsled udarca na čelu, pač pa vsled kesanja in sramu, ker se je kot pokrovitelj in kramar modrega sveta zapletel na starost v tepež.

Hudournik izpod ženinega jezika je zajezil s hvalo njenega razuma in obljubo stalnega poboljšanja. V zahvalo za tako proseči in prvič v življenju doneči slavospev mu je z vso neznostjo obvezala ranjeno in pretrešeno glavo.

Pepca in Tončka, ki ste materi popisali celo bojno polje, ste se odpravili navsezgodaj na delo, boječ se celo ledene nevihte očetove roke.

Oče Včesna je ono jutro po „balu“ proti svaji navadi estal dolgo pod odejo. V glavi mu je kovalo in nabijalo, kakor v kovačnici, vest mu je pa pilil in vrtal črv kesanja in očitanja: Mar ti treba take pobalinske sramote na stare dni! Še v postelji ležeč, je pozidal novo stavbo trdnih sklepov in sklenil, po nedeljah in prazni-

kih se ogniti krčmi; bale in veselice pa je pokopal prav na dno peklenskega brezna.

Zmaj sramote in kesanja pa se je postavil na rep proti večeru, ko se je oglasilo pri njem oko postave z nasajenim bajonetom in je moral on, prvi občinski svetovalec, podati izjavo kakor navaden vaški pretepač.

Med sosedo se ni upal dolgo, niti v cerkev ne, dokler ni zamočil razsušene glave toliko, da ni več točila krvi. Pri sodnji se je komaj izrezal, da ga niso povabili na bal v luknjo, odpustili so ga milostno in mu obesili le precej občutno denarno kazan in povrnitev tožnih stroškov. Odslej je oče Včesna dobro pomnil in do pičice izpolnjeval z božjim prstom na kamen, na njegovo glavo in žep zapisano zapoved: Posvečuj praznik!

Med vsemi skrunitelji nedelj in praznikov je najbolj črtil — ples, vaški kot tržki. Tudi Pepcina in Tončkina noga ni krožila nikoli več po plesišču. Še Pepcine svatbe se je udeležil oče le pod tem pogojem, da se ne bo plesalo. Dvakrat je žalil Boga s skrumbo praznika, dvakrat ga je za to kaznovala božja roka in skrbno se je ogibal tretjega prestopka te božje zapovedi in tretjega udarca vsemogočnega prsta, ki bi utegnil biti po njegovem mnenju celo — smrten!

roke v šolo, kjer bi se vzgajali proti volji staršev in proti volji Cerkve!

To je edino pravo katoliško stališče v šolskem vprašanju. S tega stališča moramo presojati vsak šolski načrt in če ne odgovarja katoliškim načelom, ga odločno zavreči!

V odgovor „Kmetijskemu listu.“

Z ozirom na izvajanja „Kmetijskega lista“ in na pismo znanega Mermolja bi jaz stavil dvojno vprašanje, na katero mi naj blagovoli „Samostojna“ odgovoriti:

1. Vi nam toliko predbacivate, da smo bili mi Habsburgovci, da smo ščitili dunajsko apostolsko veličanstvo po milosti božji, da smo bili za vojsko (kar seveda ni res), zakaj pa ste g. Mermolja tudi Vi šli v vojsko za Habsburžane in oblekli avstrijsko vojaško suknjo, če ste bili zoper vojsko, zoper Habsburžane, ha?! Zakaj pa ste tudi Vi vzeli puško na ramo, šli v boj in se dali celo raniti za Habsburžane? Če bi bili Vi takrat res značajni in dosledni, potem bi se Vi morali zoperstaviti temu, in če bi Vas tudi stalo življenje. Zdaj je lahko govoriti, pa prej je bilo drugače. Vi bi morali avstrijsko vojaško suknjo proč vreči, puško v kot potisniti in reči: Jaz sem prepričan, da je ta vojska velika krivica, jaz ne grem. Glejte, takrat bi nam Vi bili lepi vzgled dali, in mi Vas imeli za mučenika, zdaj pa rajši tiho bodite!

2. Vi „Samostojniki“ nam predbacivate, da smo dali pobrati zvonove, da smo se zvezali s Turki itd. Vprašam Vas, zakaj pa Vi niste takrat nastopili, ustanovili „Samostojno“, začeli pisati v „Kmetijski list“ in vprizorili protiakcijo? Zakaj ne? Saj ste imeli pravico, kakor zdaj. Zakaj pa ste se skrivali kakor zajci? Ni-li res: vešala Vam niso dišala? Vi ste po večini rajši doma ostali ali pa za fronto (Urek) in igrali ulogo vojnih dobičkarjev. zdaj, ko se čutite varne, sedaj so Vam jeziki zrasli.

Nesramen lažnjivec pa je vsak, ki trdi, da je naša stranka vojsko začela — take moči pa nima —, da jo je pospeševala, pač pa je res, da je naša stranka s svojo agitacijo („Slovenski Gospodar“ zadnja leta ni smel na fronto) vojski konec napravila, ko bi drugače še lahko leta in leta trajala.

Poslaneo, Vesenjak:

Napeljava elektrike, naša najbližja in najnujnejša gospodarska zadeva.*

Svetovna vojska in njene posledice, pred vsem sedanjim nered in pomanjkanje v Evropi, nam je prineslo vsakovrstne težave v naše gospodarstvo. Manjka našim ljudem dobre razsvetljave, manjka delavnih moči, manjka kurjave. Sicer pa je naše gospodarstvo v marsičem zaostajalo za onim v drugih krajih. In vendar je tudi za naše kmetijstvo največjega pomena, da se posluži najboljših sredstev, da lahko tekmuje, in si prebivalstvo olajša svoje delo ter ga opravlja naglo. Za naše kmetijstvo in za naše obrtništvo je neizmerno važnosti, da se obrat elektrizira — to se pravi, da delamo z električno močjo.

Sedaj imamo v Fali nad Mariborom električno centralo, katera proizvaja toliko toka, da bo v bogati meri zadostoval vsem našim potrebam. Lahko pa se pri Mariboru takoj zgradi še ena takšna centrala.

Velika važnost električnih central in vodnih sil v naši Dravski dolini je razvidna iz težkega boja, ki smo ga imeli za Maribor in Dravsko dolino v Parizu. Nemci so se dobro zavedali, kako neizmerno važnosti so za gospodarski razvoj vodne sile naše Drave, zato so se tako krčevito branili in hoteli za Nemško Avstrijo dobiti ta kos naše zemlje.

Elektrika kot luč.

Zavedajmo se gospodarske važnosti teh naprav tudi mi in poslužujmo se jih!

Videli smo, koliko težav so naši ljudje imeli z razsvetljavo. Kako se je veržilo s petrolejem in svečami in kako drago so morali kmetje to plačevati ali zamenjavati! Sedaj smo dobili petrolej z Amerike, a silno drag je, ker nima naš denar nobene veljave zunaj naših mej. Prihranimo pa si lahko vse sitnosti in imamo lahko poceni in dobro razsvetljavo, ako se pobrigamo za električno luč, ki jo lahko imamo na naših tleh. Pomislite: nismo navezani na uvoz iz tujih držav, ni nam treba dajati denarja v tuje dežele, ni treba čakati, kdaj nam tuje države in tuji trgovci pošljejo petrolej!

Imamo sicer v različnih krajih karbid, toda to je še vedno negotova, nestalna in pred vsem zaradi eksplozije po nepravilnem ravnanju za življenje, za zdravje in za imetje nevarna luč, ki zahteva pazljivih in veščih rok, da ni nesreče.

Pravilno napeljana električna luč pa izključuje vsako nesrečo, ne more priti do požara. Luč je najboljše in najčistejša, pa tudi najbolj varna. Ni treba vžigalnic, ni treba čiščenja; malo zaobrbeš gumb, da popraviš stik in pot električnemu toku, — pa imaš luč.

Opomba: Električna na Fali prične z obratovanjem prihodnji mesec. S Fale dobe električno luč v Mariboru vsa ena poljstva in zasebne hiše, ki se že opremljajo za električni tok. V mesecu marcu dobi s Fale razsvetljavo tudi mariborsko mesto.

Elektrika kot gonilna moč.

Še važnejša, kakor kot luč, nam more postati elektrika kot gonilna moč pri kmetijskem in obrtniškem obratu, da ga opravljamo z lahkoto in da izločimo bencin, surovo olje pri Diesel-motorjih in razna taka tuja, draga in nevarna sredstva. Napeljimo v naše občine in v vsako hišo ter gospodarstvo električni tok in olajšali si bomo neizmerno delo. Za priče svojim trditvam nasproti raznim „nevernim Tomazem“ kličem vse one naše može in mladeniče, ki jih je svetovna vojska vrgla daleč v svet in so videli to, o čemer pišem. Prosim jih, naj z živo besedo pomagajo dramiti naše rojake, da bomo tudi mi napredovali!

Električna sila nam more gnati vse naše mlatičnice, naše slamoreznice, naše čistilne stroje, celo naše bruse! Kako lahko, kako snažno, kako naglo se dela s pomočjo električnega toka, to mi veruje le tisti, kateri je to že videl. Pomislite, prijatelji, koliko delavnih sil si prihraniš, koliko muke prihraniš svoji živini, ako delaš z elektriko!

Vsako leto sem gledal ljudi pri težavnem mlatičnem delu. Kako so trpeli ljudje in živina! Prah jih je dušil, znoj jim je lil po celem telesu, z žganjem so se mamili, da telo navidez ni opešalo. Koliko oblike se pokvari v tem trudu, znoju in prahu, to ve samo oni, ki si sam to izkusil. Ljudje božji, smilite se mi in s svojim nasvetom bi vam rad pomagal, da se vam olajša delo. Pomagajte lahko sebi in svojim otrokom. Ne bodite nazadnjaški in zaspani! Nič ne morejo storiti v takih važnih in za vas najpomembnejših gospodarskih stvareh, ako si ne daste dopovedati, da morate sami sodelovati.

Z električno močjo naj šiva tudi naš krojač in krojačica, naš čevljar, naš mizar naj žaga in obla s pomočjo elektrike, naš mlinar melje z električno silo in vsaka večja občina imej žago za stavbeni in drugi les! To se izplača prav dobro, je zdravo za posameznika in koristno za vse skupaj.

Elektrika kot pomočnica v gospodinjstvu.

Tudi gospodinjstvo se s primernimi električnimi napravami mnogo olajša njihovo delo in trpljenje. Gospodinja z elektriko lahko pred vsem kuha manjše in tudi večje stvari. Le pomislimo, koliko neprijetnosti imajo sedanje naše peči in tudi štedilniki! Koliko nesreč se zgodi, ko se kuha s špiritom ali pa s petrolejem! Kadar mislim na raznovrstne težave naših gospodinj, se zmiraj spomnim svojega dobrega znanca, ki je znal te težave tako nazorno in lepo pripovedovati. Zbolela mu je žena in moral je kuriti našo domačo peč ter kuhati. Ni mogel zanetiti ognja. Zlezal je v peč, pihal in pihal, se zraven jokal; obilni dim mu je šilil v oči in v pljuča, ker je s svojim obilnim zadnjim delom telesa zamašil odprtino. Tako je nazadnje vse odimil in prismodil ter preklinjajoč surova drva, peč in ženino bolezen, zlezal nazaj na prsto in se otepal črnih saj in sivega dima. Naše gospodinjstvo so sicer bolj praktične, a kuriti le morajo za vsak čaj bolniku, za vsak požirek mleka otroku. In to posebno v zimi ni šala! Vse te in druge kuharske malenkosti lahko opraviš v sobi s pomočjo elektrike. In kdo ne bi trpeči materi privoščil olajšav in otroku ter bolniku ne sveže, čiste, zdrave hrane in dobre pijače??

Z električno močjo pa tudi lahko likaš vsakovrstno perilo: rjuhe, srajce, ovratnike, sploh vse. Ni ti treba ne oglja, ne železa. Sam si izračunaj, kako prijetno je za gospodinjstvo vse to in koliko prihraniš kurjave, ki jo vedno težje dobiš in dražje plačuješ.

Navedli bi še lahko v gospodarstvu prave čudeže, ki jih delamo s pomočjo elektrike, toda glavne, praktične reči za naše kmetijstvo in obrtništvo smo omenili.

Brigajmo se pravočasno!

Tako je moj klic v tej zadevi. Vrstice, ki sem jih napisal, imajo namen vzbuditi pravočasno naše ljudi, da ne zamudijo prilike in da grede z duhom in potrebami našega časa. Izvršili bomo te prekorsne in prepovedne naprave le tedaj, ako bodo naše občine in naši okrajni zastopi storili svojo dolžnost. Zadeve ne smemo prepustiti raznim privatnim spekulantom in dobičkarjem! Naša Kmečka Zveza se z vso vnemo zanima za stvar in če bo našla pri vseh naših ljudeh dovolj razumevanja, bo se dalo napraviti marsikaj v korist našega ljudstva.

Veliko novih sredstev, strojev in naprav bo treba za izpeljavo tega velikanskega načrta, toda ob dobri volji bo šlo vse. Ko bomo z vsem gotovi, pa se bomo radovali, ker bomo še le tedaj zamogli oceniti velikanski pomen te nove naprave.

Naš največji politični nasprotnik, bivši župan Ornič, je imel čisto pametne in praktične misli. Tudi on je za svoj Ptuj hotel električno centralo „Petovio“, ali nasprotovali smo mu, ker nam je hotel presečiti celo naše Spodnje Ptujsko polje in ker bi taka zgradba bila tam predraga. Že tedaj smo se izrekli za elektriziranje obratov, a rekli smo, naj se izkorišča vodna sila nad Mariborom. To se je sedaj zgodilo. Naloga naše vlade, naših okrajnih zastopov in naših občin je, da dobljene električne sile uporabijo. Zgoditi pa se mora to potom občin ali na združeni podlagi, nikakor pa ne na korist in dobiček posameznih podjetnikov.

Politične vesti.

Danes, 17. decembra ima naš regent Aleksander svoj rojstni dan!

Jugoslavija.

Regent Aleksander se še vedno mudi v Parizu radi vojne odškodnine Srbiji, katera zahteva 2 milijardi. Zavezniki menda ne bodo pristali na celo zahtevano svoto. Po Beogradu raznašajo demokratski vest, da je že podpisan ukaz za odgoditev Narodnega predstavništva za dobo dveh mesecev. V finančnem ministru je začela delovati komisija za ureditev naše valute. Ta komisija bo delovala en mesec in nato bo izmenjava kron v dinarje v mesecu februarju 1920.

Delegacija kraljevine SHS je izročila predsedniku mirovne konference Clemenceauju noto, v kateri opozarja vrhovni svet na trpljenje Jugoslovnanov, ki so kot podaniki bivše Avstro-Ogrske še vedno kot vojni vjetniki v Italiji.

Predsednik naše vlade za Slovenijo dr. Zerjav, demokrat in liberal, sestavlja novo pokrajinsko vladno. Poverjeništvu za notranje stvari bi naj prevzel liberalni uradnik iz Beograda Baltič. Pravosodje starioliberalac dr. Ravnihar. Uk in bogočastje demokrat Vajda, ravnatelj ptujske gimnazije. Socialni demokrati pa kandidirajo v deželno vladno: Prepeluha, Golouha in Jakliča. Samostojna pa priva na stolec poverjeništvu za kmetijstvo Ureka. Od naše krščanske ljudske stranke in KZ ne bo nobenega zastopnika v tej vladi, katero sestavlja samodržec dr. Zerjav po strogo liberalnem in socialdemokratskem receptu.

Italija.

D'Annunzijo zbira v Zadru čete in municijo za vojni pohod na Split. Na Reko prihajajo vedno laške torpedovke, kar je dovolj jasen dokaz, da se ponavljajo roparski napadi D'Annunzija s podporo in v sporazumu z italijansko vlado.

Avstrija.

Vrhovni svet v Parizu je sklepal o vprašanju prevzeta avstrijske uprave v svoje roke. Tirolska zahteva v Parizu, da se jo priklapi k Bavarski. Delavski sveti na Dunaju so oborožili v zadnjem času 70 tisoč delavcev.

Čehoslovaška.

Čehoslovaška vlada je že začela kulturni boj proti Cerkvi. Iz krajevnih in okrajnih šolskih svetov so že odslovili zastopnike Cerkve. Sploh pripravlja Čehoslovaška vlada zakon o popolni ločitvi Cerkve od države.

Ogrska.

Ogrska vlada je sestavila svojo mirovno delegacijo za Pariz. Mirovno odposlansvo v Madžarski šteje 7 glavnih odposlancev pod vodstvom grofa Alb. Apponyi.

Bolgarija.

Bolgarija je podpisala mir. Vojne odškodnine so jej naložili 2½ milijarde v zlatu. Vrhu tega še mora poravnati vso škodo, povzročeno v vojni Srbom. Bolgarija se zaveže, preskrbeti Srbijo in Grško s premogom. Sme imeti samo čete za vzdrževanje miru. Mednarodna komisija bo nadzirala bolgarske vladne posle in pobirala davke.

Rumanija.

Rumunska mirovna delegacija v Parizu je podpisala saintgermainsko mirovno pogodbo in mir z Bolgarijo.

Gospodarske novice.

Slov. kmeč. družba v Ljubljani ima v torek dne 30. t. m., ob 10. uri dopoldne v Mesnem domu v Ljubljani občni zbor za podružnice na Kranjskem. Štajerske in koroške podružnice bodo zborovale pozneje v Mariboru. Sedanji občni zbor v Ljubljani bo spremenil pravila v toliko, da se tudi Slov. Štajerska, Koroška in Prekmurje priklapi k delokrogu Slovenske kmetijske družbe. Izvolil se bo tudi predsednik in podpredsednik.

Kletarski tečaj. V primeri z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami, je naše kletarstvo še na jako nizki stopnji. Zaradi tega je zlasti sedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimejo boljšega kletarjenja ter da pridelujejo dobro, okusno, stanovitno in čisto vino, ker je drugače nemogoče, s pridelki drugih vinorodnih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga gospodarju-vinogradniku še tako lepo grozdje, če ne zna iz njega pripraviti take pijače, kakoršno se dandanes po svetu zahteva? Ravno tako je tudi za kmečke kletarje, ki posredujejo prodajo vina, znanje umnega kletarstva, zlasti pravičnega ravnanja s posodo in z vinom neobhodno potrebno, kajti iz najbolj zlahne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najgusnejša pijača! Da imajo ukazeljmi priliko, se v umnem kletarstvu temeljito izučiti, priredi višji vinarski nadzornik B. Skalický pri drž. vzorni kleti v Novemestu tekom tekoče zime več trodnevni kletarskih tečajev. Kdor se misli katerega teh tečajev udeležiti, zglaš naj se takoj pri državnem vinarskem nadzorstvu v Novemestu. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, treba se je, komur je na stvari ležeče, čim prej zglašiti. Vsak, kdor bo v ta tečaj sprejet, bo o tem potom posebnega vabila vsaj teden pred pričetkom tečaja obveščen. — Državno vinarsko nadzorstvo za Kranjsko v Novemestu.

Kaj je z vinskimi davki? Te dni se je razglasilo po občinah, da mora vsak vinogradnik naznani pri občinskem uradu tekom osem dni, koliko vina je pridelal leta 1919 in koliko ga bo pridelal za svoje domače potrebe in koliko ga bo prodal. Razglas Nadzorstva za deželne zadeve pravi, da bo tisti, ki bo

to naznanil, plačal 50% manj vinskega davka. Dasiravno je vinski davek nezakonit, vendar sedaj, ko imamo liberalno-socialistično vlado, ki ne mara ugoditi kmetiskim zahtevam, ne kaže drugega, nego da vsak vinogradnik naznanj takoj občinskemu uradu, koliko vina se porabi leta 1919 za domače potrebe. Če tega ne stori, bo moral plačati od 1 hl 9.50 K in mu bodo uradniki sami odmerili, koliko vina gre za domačo rabo. Zanimivo pa je, da ravno za časa nasilnega vladanja mladoliberalca dr. Zerjava vlada ni marala odpraviti vinskega davka, kakor je bilo obljubljeno. Značilno tudi je, da se Samostojna Kmetijska Stranka s tako velikim apetitom klanja predsedniku sedanje liberalno-socialistične deželne vlade dr. Zerjavu in da vstopa s svojim Urekom v to vlado. — Omenjamo, da stoji naša Slov. Kmečka Zveza prejkoslej na stališču, da mora vinski davek zgineti. Naš poslanec dr. Josip Hohnjec je poslal dne 24. nov. interpelacijo na finančnega ministra v Beogradu glede vinskega davka in ga vprašal, zakaj pripusti, da se pobira na Slov. Štajerju tak nezakonit davek. Odločno je zahteval, da se mora ta davek odpraviti.

Vzreja žrebet. Žrebet s strigolom snažiti prvo leto ni priporočljivo. Taki konji so kasneje običajno neobčutljivi za bič. Žrebetom prija pri snaženju najbolje trda sirkova ščetka in cunjca, s katero se žival resnaje očisti.

Pitanje svinj s koruzo. Po mnogih krajih imajo navado krmiljenke pitati s koruzo. To je za naše kraje, kjer koruze komaj za osebno uporabo pridelamo, velika potrata, osobito, če pomislimo, da prašič 50% žita ne zgrize in zmelje z zobmi kakor n. pr. konj. Zelo priporočljivo je mesto cele koruze krmiti koruzno moko med drugimi živežem, ker s tem prvič prihranimo polovico in je zmlata koruza tudi lažje prebavljiva.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zateu so dosegle cene za hmelj bajno visoko ceno, kajti za češki hmelj plačujejo po 3950 do 4100 K za 50 kilogramov, za hmelj letnika 1918 plačujejo do 2400 K in celo za hmelj letnika 1917 po 1700 do 1800 K za 50 kilogramov. Kot vzrok se navaja izborna valuta čehoslovaške države ter dejstvo, da je bila letos zelo slaba hmeljska letina.

Seme izvirne severonemške rumene in rdeče Mamut-krmilne pese ima v zalogi Slov. Kmetijska družba v Ljubljani. Cena 24 K 1 kg. %

Maksimalne (najvišje) cene? Slišimo, da hoče liberalno-socialistična vlada upeljati najvišje cene za kmetijske pridelke in nastavit hude kazni za tiste, ki bi te meje prekoračili. Proti temu ukrepu bode treba odločnega nastopa. Zakaj pa vlada nima nič proti temu, da bogati tovarnarji z pretiranimi cenami pri usnju in blagu za obleko do kože odirajo kmetisko ljudstvo! Tu napravi vlada modo, če imaš korajžje!

Cene na zagrebški borzi dne 13. decembra: pšenična moka št. 0 700 K, št. 2 600 K, krušna moka 500 K, seno prešano 75 K za 100 kg. (Obzor).

Bražba. V četrtek, dne 18. decembra t. l., točno ob 10. uri dopoldne, se bodo prodali pri prof. slagalistu v Mariboru, Zelezna cesta št. 16, potom javne dražbe 12 sodov za strojno olje in 8 sodov za petrolej iz trdega lesa proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Zdražilec mora na lastne stroške takoj odstraniti kupljene predmete.

Našim naročnikom.

Grozna draginja vlada povsod, tudi v tiskarskih potrebščinah. Ko smo lansko leto določali naročnino „Slov. Gospodarju“, so bile cene raznih potrebščin sicer jako visoke, a proti današnjim cenam še zelo nizke. Pričakovali smo, da bo draginja izginila. A cene so rastle od dne do dne. Tiskarjem smo morali med letom dvakrat zvišati tedensko plačo skupno za 215 K: papir se je med letom podražil pri kilogramu od K 2.40 na 5 K; barva je poskočila za 12 K, surovo olje se je podražilo pri kilogramu od 40 v na K 5— itd. Drugi listi so med letom po dvakrat zvišali naročnino, mi tega nismo hoteli storiti, temveč smo rajši sami trpeli škodo. Iz tega bodo cenj. naročniki spoznali, da nikakor ne iščemo dobička. Vendar zaradi neznosne draginje smo primorani letos naročnino izdatno zvišati, ker bi drugače morali v pol letu napovedati konkurz.

Koliko bo stal „Slovenski Gospodar“ v letu 1920?

Naročnina našemu listu bo značala:

Za celo leto K 24.—
 „ pol leta „ 12.—
 „ četrť leta „ 6.—

Pravzaprav znašajo stroški za enega naročnika K 32.— na leto, a mi smo listu določili naročnino na K 24.—, ker hočemo drugo pokriti z inserati. Dasiravno bo „Slov. Gospodar“ stal K 24.— na leto, še bo z ozirom na svojo obsežnost gotovo najcenejši list v Sloveniji. Saj so še letos stali listi, ki so bili za polovico manjši od „Slov. gospodarja“, 15 K na leto! In če pomislimo, 24 K res ni veliko za današnje

razmere! Glej! Pred vojsko je stal naš list 4 K. Za 4 K si takrat dobil 4 litre dobrega vina ali 2 in pol kile špeha ali najmanj 80 jajc, zdaj pa pomisli, kaj te reči danes stanejo? 4 litre vina stane najmanj 56 K, pa še dobro ne bo; 2 in pol kile špeha stane v Mariboru 100 K, in 80 jajc pa že stane 160 K. Ako bi torej mi naš list tako podražili, kakor so se podražile druge reči, bi naš list moral stati danes vsaj 100 K na leto. Stal pa bo samo 24 K, torej še gotovo ni predrag.

Na agitacijo za naš list!

Danes priložimo položnice za pošiljanje naročnine. Stare naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti in nam takoj pošljejo naročnino za l. 1920. Prizadeva pa si naj vsak somišljenik, da nam pridobi še veliko novih naročnikov. Naš list mora v vsako slovensko hišo! Če si kdo ne more lista sam naročiti, pa naj vstopi v zvezo z enim ali dvema sosedoma ter si naj list skupno naročijo. Pristaši! Na delo torej za kmečko stvar in kmečki list „Slov. Gospodar“!

Upravništvo in uredništvo
 „Slov. Gospodarja.“

Tedenske novice.

Tiskovni pogreški. Velik del današnje številke je stavljen na stavni stroj, katerega goni plin. Ker je pa v zadnjem hipu zmanjkalo plina, ni bilo več mogoče popraviti tiskovnih pogreškov.

Nasilna cenzura v Mariboru. Radi odločno narodnega stališča in propagiranja velike jugoslovanske ideje sta bila „Slov. Gospodar“ in „Straža“ ves čas vojne več ali manj v vsaki številki močno pobeljena. Cenzurirali so nas nemški oficirji, nemški glavar in nemški državni pravdnik. A ti naši narodni neprijatelji niso s tako vehemenco vihteli orožje cenzure — modri svinčnik — kakor ga je zavihtel mariborski cenzor dr. Senekovič nad „Slov. Gospodarjem.“ Zaplenil je cel prvi članek, ki se nanaša na oklic opozicije, pobelil je močno drugi članek, češ, da ne smemo kritikovati vlade radi markiranja bankovcev in radi visokih davkov, radi draginje itd. Taki so demokratični nazori dr. Senekoviča. Resnica bode s: danji liberalno-socialistični vladi in njenim valpetom v oči. Ljudstvo pa bo kljub temu prišlo do besede. Strahu pa nimamo pred sedanjim nasilnim režimom prav nič!

Izobraževalni tečaji. Dne 16. t. m. se je vršil v Rajhenburgu dobro obiskan izobraževalni tečaj za može in mladeniče, da se izobrazijo za ljudske voditelje, govornike in organizatorje. Predavala sta gg. Marko Krajnc in Komlanec. — Enaki tečaji se še vršijo dne 22. dec. pri Sv. Lenartu v dvorani gostilne Arnuš, dne 30. dec. v Slov. Bistrici v mestni hiši in dne 15. jan. v Trbovljah v Društvenem domu. Začetek povsod ob 9. uri predpoldne. Zaupniki, agitirajte za obilno udeležbo!

Zadružna tečaja priredi Zadružna Zveza proti koncu meseca januarja v Mariboru za mariborsko in v Celju za celjsko okrožje. Prijave pošiljajte Zadružni Zvezi v Mariboru, Silerjeva cesta št. 10.

Pododbor Zadružne Zveze šteje že 150 zadrug. Ustanovilo se je zadnji čas več novih zadrug, pristopilo pa je tudi več starih zadrug.

Samostojna in načrt brezverskega šolskega zakona. Liberalci bi radi iz naših šol vrgli krščanski nauk. Skovali si so v Beogradu že tozadevni zakonski načrt. Slovenski, krščansko misleči starši so že na številnih shodih Kmečke Zveze in v posebnih protestih najodločneje ugovarjali proti tej drzni in nesramni nakani jugoslovanskih brezvercev, ki se skrivaje v liberalni in socialdemokratski sukaji. Naši starši tudi na noben način ne bodo dovolili, da bi liberalni in socialisti z brezversko šolo oropali našo dečverskega poduka. Pribijemo, da še Samostojna Kmetijska Stranka kot sinček liberalnega očeta dosedaj niti z enim stavkom, niti z eno resolucijo na nobenem sestanku ali shodu ni upala nastopiti proti temu načrtu brezverskega šolskega zakona. Da, še več! Vodja Samostojnežev na Slov. Štajerju, znani Mermolja, je v Jarenini celo izjavil, da sedaj še ni treba rogoviliti proti temu načrtu, ker še ni zakon. Iz tega je jasno razvidno, da se Samostojneži ne upajo zameriti svojim krušnim očetom liberalcem.

Poraz Samostojne Kmetijske Stranke pri Mariji Snežni V nedeljo, dne 14. t. m., je nameravala prirediti Samostojna političen shod pri Mariji Snežni. Že nekaj dni poprej se je klatil po vaseh naše župnije nek Žnuderl, „šafar brez službe“, doma od Sv. Jakoba v Slov. gor., ter pridno nabijal vabila za shod na vogale hiš. Toda mož je imel smolo, kajti njegova vabila so povsod izginila kar čez noč. V nedeljo po rani maši, je sklicel shod v šolsko poslopje, kar mu je pa nadučitelj, sklicevaje se na tozadevno odredbo, prepovedal. Svojo srečo je nato poskusil v gostilni Krišper, toda tudi tukaj ni smel imeti shoda, ker se ni mogel izkazati, odkoder se je pritepel, kje da je in da je shod oblasti naznanil. V svoji onemogli tezi je obkladal s psovskami našega navzočega urednika, izustil nekaj žaljivih in neslanih trditve o obeh domašnih duhovnikih in je utihnil šele tedaj, ko se mu za-

vzoči namignili, da ga posadijo na zrak. Mrmraje se je ta zgagalec vsedel k mizi, povžil svoj „gulaž“, ki mu pa očitno ni posebno dišal ter izginil kot kalra. Vi zgararji Samostojne, povemo vam glasno na vaša kosmata ušesa, da vam v naši župniji pšenica ne bo šla v klasje!

„Sadite črešnje namesto vinske trte!“ Ta nasvet je dal glavar „Samostojne Kmetijske stranke“, znani Ivan Mermolja na nekem zborovanju slovenskim vinogradnikom. Pravi, da slovensko vino ne bo imelo veljave, ker bodo Nemci kupovali vino v Italiji. Mermolja je mnenja, da bi bilo namesto vinske trte bolje saditi črešnje, ki so baje na Goriškem vrgle lanetom mnogo tisočakov. Take gospodarske nazore ima Mermolja, general štajerskih samostojnežev. Mi pa pravimo, da bodo naši vinogradniki še naprej gojili vinski trto in bodo ponosni na njo, četudi pravi Mermolja, da je bolje saditi črešnje.

Pri Slov. kmet. družbi v Ljubljani je do dne 15. januarja 1920 razpisano mesto strokovnega tajniškega uradnika. Natančneje v „Kmetovalcu“ št. 19 —23.

Kmetiska Zveza.

Sv. Trojica v Halozah. Shod Kmečke Zveze bo pri nas v nedeljo 21. decembra po rani maši. Pridite!

Leskovec v Halozah. Slov. Kmečka Zveza zboruje pri nas v nedeljo, 21. decembra po večernicah. Agitirajte za številno udeležbo.

M. Snežna na Velki. Prihodno nedeljo, 21. t. m. ima Kmečka Zveza po pozni božji službi shod v župnišču. Bomo se pogovorili o važnih zadevah. Može in žene pridite!

Kmečka Zveza v Mozirju priredi občni zbor in shod za občine Rečica, Kokarje, Mozirje, na katerem se bo govorilo o političnem položaju in o politični in gospodarski organizaciji kmetiskega stanu. Po shodu je volitev odbora in slučajnosti. Shod in zborovanje je važno, raditega vsi na shod, ki se vrši v nedeljo dne 21. t. m. ob pol dveh popoldne.

Shodi Slovenske Kmečke Zveze so se vršili dne 14. decembra: v Rogatecu, pri Sv. Križu pri Slatini, v Smarju, v Zetalah, pri Sv. Vidu pri Ptuj, pri Sp. Sv. Kungoti in še na več drugih krajih. V Rogatecu in Sv. Križu je govoril dr. Hohnjec, v Smarju Vesenjaj, v Zetalah Zebot, pri Sv. Vidu Krajnc in pri Sp. Sv. Kungoti dr. Leskovar. Na vseh shodih se je pokazalo, da je ogromna večina ljudstva ostala zvesta naši krščanski stranki in da so le nekateri zapeljani ljudje, predvsem častihlepneži in študijanski nemškutarji in vojni dobičkarji na strani laži-kmetijske „Samostojne“ stranke. Na zborovanjih je ljudstvo izrazilo svoje nezaupanje sedanji vladi v Beogradu in Ljubljani, ki sestoji iz samih liberalcev in socialnih demokratov. Ljudstvo je sedaj poučeno, da je sedanja vlada kriva s svojo nesrečno carinsko, davčno in irgovsko politiko, neznosne draginje, ona je kriva nereda in korupcije, ki vlada v naši državi. Povsod, kjer želite shode, oglasite se na tajništvo Slov. Kmečke Zveze v Mariboru.

V Gornji Poljskavi se je vršil 8. decembra po službi božji lepo obiskan shod Kmečke Zveze. Govorila sta poslanec Pišek in Marko Krajnc. Naše ljudstvo se zvesto drži Kmečke Zveze. Zborovalec se poslancu Pišek, ki tako očetovsko skrbi za gmotni blagor svojih volilcev, in Jugoslovanskemu klubu izrekli svojo zahvalo in zaupanje.

Dopisi.

Gornja Sv. Kungota, Prihodno nedeljo, dne 21. decembra ob 3. uri popoldne se vrši v gostilni Klamper gospodarski shod za župnije Gornja in Spodnja Sv. Kungota, Svečina, Sv. Jurij in Sv. Križ. Govori nadrevizor Pušenjak. Ustanovila se bo nabavna in prodajna zadruga. Agitirajte za obilno udeležbo.

Sv. Marko pri Ptuj. Zadnje nedeljo, 14. decembra je bil za našo mladino veljepomemben dan. Dopoldne smo ustanovili za mladeniče Orla, h kateremu se je oglasilo že blizu 40 mladeničev. Popoldne pa so se zbrala dekleta ter si ustanovila Dekliško zvezo. Na ustanovnih zborovanjih nam je g. Marko Krajnc iz Maribora pojasnil namen in pomen Orla ter Dekliške zveze. Zlasti nas je opozarjal na to, kako razširjena in razvita je po vsem Slovenskem katoliška mladinska organizacija, Orel in Dekliška zveza.

Prireditve.

Izobraževalno društvo v Remšniku priredi dne 26. t. m. (na Stefanovo) ljudsko igró „Tri sesire“, in burko „Dobro došli! Kdaj pojdete domov?“ Na vspredu so tudi govori, deklamacije, petje (moški zbor), šaljiva pošta in tombola. V nedeljo dne 28. t. K. ljudska igra „Oh ta Polona“ in „Prepirljiva sosed“. Vspored je isti. Za toplja jedila in vino je pri-skrbljeno. Pričakujemo obilne udeležbe naših bratov iz Pohorja in Dravske doline. — Fantije Bral-nega društva v Cirkoveah uprizorijo na Stefanovo dne 26. t. m. ob pol 3. uri popoldne veseligró „Občinski tepček“. Sosedje in domačini vabimo k obilni udeležbi.

Mala naznanila.

Sprejemom kolarskega in kovaškega pomočnika in kovaškega učenca. M. Ložar, izdelovatelj raznih vozov, Dragomelj, p. Domžale, Kranjsko. 518

Ivo Čotar. Bežigrad—Celje, kupi vsako množino rezanega, tesanega in okroglega

mehkega lesa. Kupi tudi bukov, hrastov, jesenov, črešnjev les, bukova drva in oglje ter plačuje vse po najvišji dnevni ceni. 518

Janez Bregar, klobučar v Mariboru, Gosposka ulica 16 kupuje **zajčje kože** po najvišji ceni. 550

Dobrodošča gostilna z nekaj orali posostva na deželi ali v bližini kakkega trga ali mesta na Spod. Štajerskem se takoj kupi. Vzame se tudi v najem. Cenjene ponudbe naj se blagovoljno poslati pod „Gostilna 1920“ na upravo lista. 529

Večji prostor za trgovino v Zagrebu se odda. Vpraša se Zagreb, Reinerova ulica 18, I. nadstropje. **Večja množina volne** se odda. Ponudbe z navedbo cene Zagreb, Reinerova ulica 18, I. nadstropje. **Pitane svinje**, svinjsko mast se takoj prodaja. Ponudbe Zagreb, Reinerova ul. 18, I. nadstr. 528

Kupujem okrogel les za žago na štoru ali na žago postavljen ali drugače po dogovoru. M. Vrečko, Polzela. 527

Kožu, zunaj črno blag, znotraj ovčevina, posebno za vozniške primeren se prodaja. 524

Velika stiskalnica (preša) z obroči prodaja župan v Hočah. 523

Kupi se večja množina **ovčje volne** po jaku ugodni ceni. Naslov: J. Oswald, Velikovec, Korosko. 525

Mesarski voz na peresa, močen, skoro nov, se prodaja. Naslov v upravnistvu. 531

Majerji se takoj sprejmejo pri Mariji Leskošek, veleposesnici na Spodnjem Bregu pri Ptuj. 537

Šafar s 5 delavskimi močmi išče službe. Naslov: Frane Lah, Hajdinj pri Ptuj. 536

Vinčar s 4 delavskimi močmi se sprejme pri g. Rak, Grušova. Ponudbe na g. Daniš Maks, Grušova, Sv. Marijeta ob Pesnici. 535

Marijiv vinčar 4—5 delavskimi močmi išče stalne službe. Jurij Novak, Hodoše 15, Ptuj. 534

Šofer se sprejme pri okrajnem glavarstvu v Mariboru. Predstavi se naj v sobi št. 16, I. nadstr. 533

Iščem čedno vinogradniško posestvo z dobro hranjeno stanovanjsko hišo pri Mariboru. Ponudbe na: Richter, Cvetična ulica 8, Maribor. 532

Oznanila Union-Propagande, Maribor, Gosp. ul. 25.

Barva Kemično čisti vsakovrstno blago. 1695—488—208 obleke

Pere in svetlolika

ovratnike, zapestnice in srajce.

Tovarna JOS. REICH,

MARIBOR, Gosposka ulica št. 38.

Poština naročila se izvršujejo točno.

Loj, mast, olje,

in surovi lej kupi vsako množino za najvišjo dnevno ceno:

Prva mariborska tovarna za milo v Mariboru,

telefon 47, brzojavni naslov: Milana.

Prosijo se ponudbe z vzorci. 1739

Slovenci širite naše liste!

Američani! Prosim onega gospoda ali gospe izmed imenovanih, ki bi mi hoteli služiti z nekaterimi podatki, katere bi mi jih pozneje stavlili! Za pritišlugo sem radevolje pripravljen. Posebno bi mi ustregel tisti, ki se je nahajal v mestu Chicago ali v bližini. Odgovor prosim na upravnistvo pod „Američan“! 541

Katera krščanska družina sprejme 9 mesec v starega fanta brez starišev za svojega. Dragoner Neža, Mlinska ulica 31, Maribor. 543

Izvrsten majer z dobrimi spričevali in tremi osebami išče službe. Ponudbe na „Majer“ poste restante Maribor. 544

Lep nov harmonij se prodaja. Tegetthoffova cesta 64, I. nadstrop. Maribor. 545

Rahljani sodi v velikosti 60 de 200 in 300 l so na prodaj v Vetrinjski ulici 25, I. nadstropje. Maribor. 546

Prodajalka išče službe v trgovini z mešanim blagom. Stanovanje in hrana najraje v hiši. Ponudbe na M. G. Bistrica pri Mariboru, poste restante. 547

Konjski hlapec

oženjen, ki je vajen po hribih voziti les, se sprejme proti dobremu plačilu s 1. januarjem. Matija Obrab, Maribor, Fischergasse 9. 52

Pri **zdravilišču Rog. Slatina** se odda za zdraviliško dobo leta 1920, 1921, 1922 in 1925, to je za 4 leta:

1. Modno trgovino za dame in gospe za lemo najemnino K 1200.—;
2. restavracijo v sanatoriju za lemo najemnino K 4000.— in in K 7000.— za uporabo inventarja. Opomni se, da se mora v te restavraciji kupiti le po zdraviliških navodilih.

Navedene najeminske zneske je smatrati za najmanjše ponudke vendar poverjenistvo za javna dela pri oddaji ni vezano na najvišje ponudke. Glede morebitnega prevzema inventarja pri modni trgovini, v kolikor je last dosegačjega najemnika, se mora novi najemnik sam pogoditi s svojim prednikom. Ponudbe, katere je vložiti do najkasneje 31. decembra 1919 naravnost pri ravnateljstvu „Državnega zdravilišča Rogaška Slatina“ je poleg ponudbe najeminskega zneska priložiti sledeče dokazne:

1. o strokovni usposobljenosti,
2. o narodnosti,
3. o zadostni višini obratne glavnice.

Natančna pojasnila daje ravnateljstvo „Državnega zdravilišča Rogaška Slatina“. 538

1200 litrov vina haložana 1918. leta se prodaja. Vpraša se v upravnistvu. 551

Somišljeniki! Agitirajte za „Slovenski Gospodar“!

Mariborska eskomptna banka v Mariboru.

Prospekt.

Izredni občni zbor z dne 9. septembra 1919 je pooblastil upravni svet Mariborske eskomptne banke, da sme zvišati svoj akcijski kapital od 2 na milijonov kron. V ta namen naj izda 10.000 komadov novih delnic pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se pri tej emisiji ne dovoli opcijska pravica.
2. Emisijski tečaj novih delnic znaša K 560.— netto.
3. Nove delnice so deležne na čistem dobičku od 1. januarja 1920 dalje.
4. Po odbitku stroškov in kolkovne pristojbine se dodeli dobiček na tečaju rezervnemu zakladu.
5. Zajedno s prijavo se mora vplačati polovica kupnine. Oslanek po se mora položiti najkasneje do 31. decembra 1919. Denar, kateri se vloži v svrhu subskripcije se bode obrestoval do 31. decembra 1919 s 5 odstotki. Za tozadevno vlogo dobi stranka posebno potrdilo ter se ji bodo pozneje proti vrnitvi istega izročile nove delnice.
6. Prijave se sprejemajo pri centrali v Mariboru, pri njeni podružnici v Murski Soboti. Čas vpisa je določen od 1. novembra do 31. decembra 1919.
7. Repatricijo delnic si pridržuje upravni svet.

Maribor, dne 31. oktobra 1919.

1779-520-242

Upravni svet Mariborske eskomptne banke.

Kdor oglašuje, ta napreduje,

posebno pa po

ZAVODU ZA OGLAS IN REKLAMO

„UNION-PROPAGANDA“

Maribor, Gosposka ulica 25.

Em. klinični asistent in oper. ter na Dunaju

dr. Janko Dernovšek

ordinira za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni od 2.—4. ure. 519

Maribor, Pfarrhofg. 2, II. nadstrop.

Odvetnik

dr. Andrej Veble

naznanja, da je otvoril

odvetniško pisarno pri **Sv. Lenartu v Sl. g.** (v posojilniški hiši, I. nadstropje). 515

Prostovoljna prodaja.

V Selnici ob Dravi se bo prodala dne 23. decembra 1919 dopoldne ob 9. uri na javni prostovoljni dražbi na licu mesta v Selnici iz Kroisove zapuščine hiša št. 9, z gospodarskimi poslopji in vrtom ter njivo v skupni površini približno 1 ha.

Hiša stoji sredi vasi in je jako pripravna za trgovino ali gostilno.

Cenilna vrednost 30.000 K.

Dr. Jos. Leskovar, odvetnik v Mariboru.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog, sin, brat in svak, gospod

Franjo Troha,

učitelj ter rez. poročnik

dne 13. decembra v 28. letu svoje starosti po dolgi in mučni bolezni previden s sv. zakramenti, v javni obč. bolnišnici v Mariboru, mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanke nepozabnega so se položili dne 15. decembra na magdalenskem pokopališču v Pobrežju k večnemu počitku. Sv. Lovrenc na Pohorju, dne 14. dec. 1919.

Pavla, Marija, Srečko, soproga. mati. Janko, brata.

Maks Stefanija Smonik, svak in svakinja. **Gabrijel—Terezija Javnik,** tast in tašča. Brez posebnega obvestila.

Mestni magistrat Maribor.

Št. 16599.

RAZGLAS.

Z razpisom deželne vlade za Slovenijo, poverjenistvo za notranje zadeve z dne 15. septembra 1919 št. 10295 je dovoljeno mestni občini Maribor na podstavi soglasnega sklepa seje mestnega sosveta z dne 23. junija 1919 pobirati nastopne povišane, oz. na novo uvedene doklade odnosno pristojbine:

1. Pobirati v letu 1919 65 odstotno doklado od kontigentovane in nekontigentovane pridobnine, pridobnine po 11. poglavju, krošnjarine in rentnine.

2. Pobirati v tem letu 40 odstotno naklado od zemljiškega in hišno-najemninskega davka.

3. Pobirati od 1. prosinca 1919 dalje 6 odstotno vodovodno naklado od najemnine.

Pri zaračunih večje porabe vode se zviša od dne 1. prosinca 1919 dalje jednotna cena za m³ na 50 vin., pri čemur se pri oni množini vode, ki je na podstavi naklade dovoljena, vpošteva m³ s 30 vinarji.

4. Od 1. prosinca 1919 dalje se sme pobirati za vsako preskušnjo pritiska zasebnega vodovoda takoj pri priglavitvi 10 K.

5. Od 1. prosinca 1919 dalje znaša nakladno plačljiva vodomerščina od vodomera letno: 25/13 mm K 12.50, 25/20 mm K 17.—, 25/25 mm K 18.50, 30/30 mm K 25.—, 40/40 mm K 36.—, 50/50 mm K 47.—, 60/60 mm K 68.—, 80/80 mm K 90.—, 100/100 K 113.—, 100/150 mm K 151.—.

Pod točko 3, 4 in 5 dovoljeno zvišanje velja le za leta 1919 in 1920.

6. Zamudne obresti, določene v zakonu z dne 1. augusta 1903 dež. zak. št. 37, se od 1. prosinca 1919 d. zvišajo na 5 odstotkov.

7. Dovolji se od 1. prosinca 1919 dalje 4 odst. kanalska pridobina od najemninskega donosa hiš za d. dveh tet.

8. Dovolji se pobiranje veselilnega davka za 1919 in 1920.

9. Dovolji se za leto 1919 povišanje občinske nakl. na mošt 20 odstotkov in na vino 40 odstotkov drž. užitb.

10. Dovolji se pod zakonitimi pogoji za leto 19. uvedba občinske naklade na mošt in vino in sicer za vsak hektoliter mošta K 4.—, za vsak hektoliter vina K 12.— od v mestu konzumirane užitnine podvržene količine, in se dovoli pobirati pod zakonitimi pogoji od vsake steklenice šampanjca po K 10.—.

11. Končno se dovoli za leto 1919 in 1920 pobiranje občinskih taks v smislu naredbe.

Podrobni načrti pod točkami 7, 8 in 11 vsebuječih doklad oziroma pristojbin, ležijo na vpogled pri mestnem knjigovodstvu.

Mestni magistrat Maribor, 10. oktobra 1919.

548

Vladni komisar: dr. Pfeifer. s. r.

Ivan Hajny, zaloga poljedeljskih strojev v Mariboru, Tegetthoffova cesta št. 45 nasproti glavnemu kolodvoru priporoča cenjenim posestnikom sledeče stroje, kateri se nahajajo v zalogi, v nakup: vitle, mlatilnice, žitne čistilne mline, sadne mline, stiskalnice, drobilne mline, travniške brane, izvrstno pocinkane brzoparilnike v velikosti 50 do 160 litrov.

Nadalje priporočam stalne in prevozne motorje, čistilne mlatilnice in druge potrebščine. Ker se mora s tem računati, da bodo cene zopet poskočile, bi bilo v lastnem interesu vsakega posestnika, da si nabavi prej ko mogoče stroje, katere potrebuje za prihodnje leto. — Preskrbim tudi alamoreznične nože po dnevni ceni. Postrežba točna. Na dopise se takoj odgovorja. 526